

ОТВОРЕНА УСТАВНА ПИТАЊА У МОДЕРНОЈ ЦРНОЈ ГОРИ – ЈЕДАН ПРИЛОГ ЗА УСТАВНУ ХРОНИКУ У 2022.

Сажетак

2022. је била једна од уставноправно најинтересантнијих година у историји Црне Горе. За само 12 мјесеци, изгласано је неповјерење двијема Владама; разријешени су један председник Скупштине и два министра; изабрана су два мандатара, од којих је само један формирао Владу; поднијето је два предлога за скраћење мандата СЦГ, један од стране Владе, други од стране председника Црне Горе, као и два предлога за разријешење председника Црне Горе. Црном Гором су, током 2022, преко седам мјесеци управљале Владе у техничком мандату, а Уставни суд Црне Горе је био ван кворума више од четврт године. Многе ове појаве су биле без преседана, због чега су отвориле бројна уставна питања, дио којих ћемо да представимо у овом раду.

Кључне речи: Црна Гора, уставна хроника, Скупштина Црне Горе, кохабитација, председник Црне Горе, Устав Црне Горе од 2007.

1. УВОД

На парламентарним изборима одржаним 30. августа 2020, по први пут у историји савремене Црне Горе (даље: ЦГ) се догодила смјена власти. Демократска партија социјалиста (даље: ДПС), која је

* Аутор је студент докторских студија Правног факултета Универзитета у Београду. Електронска адреса аутора: matija.stojanovic@udg.edu.me

доминирала политичким животом ЦГ од њеног осамостаљења 2006, изгубила је већину у Скупштини Црне Горе (даље: СЦГ). 23. септембра 2020. конституисан је нови, 27. сазив СЦГ, у којем су нову парламентарну већину, са свега једним послаником већине (41/81), формирале три, до тада опозиционе коалиције: За будућност Црне Горе (даље: ЗБЦГ),¹ Мир је наша нација (даље: МНН)² и Црно на бијело (даље: ЦБ).³ Истог дана, свих 41 посланика нове парламентарне већине је потписало и поднијело захтјев да предсједник Црне Горе (даље: предсједник ЦГ) као мандатара за састав нове Владе Црне Горе (даље: Влада) именује носиоца листе ЗБЦГ, Здравка Кривокапића.⁴

Устав Црне Горе од 2007. (даље: УЦГ) одређује да „Предсједник Црне Горе предлаже мандатара у року од 30 дана од дана конституисања Скупштине“ (чл. 103, ст. 1) и „Скупштина се распушта, ако не изабере Владу у року од 90 дана од дана када предсједник Црне Горе први пут предложи мандатара“ (чл. 92, ст. 1).⁵ 8. октобра 2020, предсједник ЦГ је предложио Здравка Кривокапића као мандатара за састав 42. Владе. Пошто је мандатар изложио план и програм нове Владе (чл. 103, ст. 2-3 УЦГ), 20. децембра 2020, парламентарна већина је изабрала 42. Владу.⁶ Предсједник Владе, Здравко Кривокапић, иако носилац листе ЗБЦГ, није припадао ниједној од партија конституената те листе. Сви чланови 42. Владе, са изузетком потпредсједника

¹ ЗБЦГ је окупила седам партија: Нову српску демократију (НСД – 9 мандата), Покрет за промјене (ПЗП – 5 мандата), Демократску народну партију (ДНП – 5 мандата), Социјалистичку народну партију (СНП – 5 мандата), Праву Црну Гору (ПЦГ – 1 мандат), Уједињену Црну Гору (УЦГ – 1 мандат) и Радничку партију (РП – 1 мандат). ЗБЦГ је освојила 27 мандата у СЦГ. По конституисању парламента, ПЗП, СНП и су формирале посебне посланичке клубове, а посланик Милаћић из ПЦГ је наступао самостано. Тиме је иза ЗБЦГ остао посланички клуб Демократски фронт (ДФ) – НСД, ДНП, УЦГ, РП, који је у бројао 16 посланика. Клуб ДФ је био други клуб највећи у СЦГ, последице клуба ДПС-а који је бројао 30 посланика (укљ. 1 посланика Либералне партије – ЛП, због чега је клуб назван ДПС-ЛП). Поред ДПС-а, опозицију су чинили следеће партије: Социјалдемократе (СД – 3 мандата), Бошњачка странка (БС – 3 мандата), Социјалдемократска партија (СДП – 2 мандата) и Албанска листа (АЛ – 1 мандат) и Албанска коалиција (АК – 1 мандат).

² МНН су чиниле двије парламентарне странке: Демократска Црна Гора (ДЦГ – 9 посланика) и Демократски савез (ДЕМОС – 1 посланик). Њен носилац је био Алекса Бечић, предсједник ДЦГ.

³ ЦБ су формирали Грађански покрет УРА и ЦИВИС. Њени носиоци су били Дритан Абазовић и Срђан Павићевић. ЦБ је освојио 4 мандата и формирао је јединствен посланички клуб.

⁴ МИНА, За Кривокапића 41 потпис подршке, Интернет <https://mina.news/vijesti-iz-crne-gore/za-krivokapica-41-potpis-podrske/>, 20/4/2023.

⁵ Устав Црне Горе, *Службени лист ЦГ*, бр. 1/2007 и 38/2013.

⁶ Одлука о избору предсједника и чланова 42. Владе Црне Горе, *Службени лист ЦГ*, бр. 117/2020.

Владе Дритана Абазовића, који је био један од носилаца листе ЦБ и предсједник Грађанског покрета УРА, били су нестраначке личности; због чега је и сама Влада означена као „експертска Влада“.

Период експертске Владе није био идиличан. Функцију предсједника ЦГ је и даље вршио Мило Ђукановић, који је истовремено био предсједник тада већ опозиционог ДПС-а. Поред кохабитације, стабилност нове Владе је угрозила и чињеница да није имала чврст ослонац у парламенту. Интереси нестраначке Владе се често нијесу подударали са страначким интересима посланика који су је изгласали. Чињеница да је Влада уживала несталну подршку тек 41. посланика, угрозила је могућност избора недостајућих судија Уставног суда (*даље*: УС) и спровођење реформи у правосудју, за које је била потребна двотрећинска (54/81) одн. тропетинска (49/81) већина (чл. 91, ст. 3-4 УЦГ). Стицај ових, али и других околности, допринио је томе да однос између носилаца власти у ЦГ у периоду послје 2020. буде нестабилан, због чега је описан као период „порођајних мука демократије“. У том периоду, током 2022, по први пут у историји ЦГ су се отворила бројна уставна питања. У овом раду, осврнућемо се на нека од њих.

2. ИЗГЛАСАВАЊЕ НЕПОВЈЕРЕЊА 42. ВЛАДИ

19. јануара 2022, 31 посланик је поднио предсједнику СЦГ Предлог да се гласа о неповјерењу 42. Влади.⁷ Предлог за гласање о повјерењу чинило је необичним то што су његови подносиоци били, не само опозициони посланици, већ и дио посланика из владајуће коалиције. На челу предлагача, били су посланици из посланичког клуба ЦБ, коалиције чији је носилац, Дритан Абазовић, у том тренутку био потпредсједник 42. Владе.⁸ Као одговор на ово, предсједник Владе је истог дана, предложио да СЦГ разријеша потпредсједника Владе његове функције, те да на његово мјесто изабере Милојка Спајића, министра економског развоја и социјалног старања.⁹

Наредног дана, Влада је поднијела нови предлог – Предлог Одлуке о скраћењу мандата СЦГ.¹⁰ У овом предлогу, предсједник

⁷ СЦГ, бр. 00-71/22, ЕРА 412, Предлог да се гласа о неповјерењу 42. Влади Црне Горе, 19.1.2022.

⁸ Вид. чл. 107 и чл. 91 ст. 1 УЦГ.

⁹ СЦГ, бр. 00-33/22-1, ЕРА 414, Предлог за разрешење потпредсједника Владе Црне Горе др Дритана Абазовића, 19.1.2022; СЦГ, бр. 00-33/22-2, ЕРА 415, Предлог за избор потпредсједника Владе Црне Горе и министара финансија и социјалног старања мр Милојка Спајића, 19.1.2022.

¹⁰ СЦГ, бр. 00-71/22-2, ЕРА 416, Предлог одлуке о скраћењу мандата Скупштине Црне Горе, 20.1.2022.

Владе је изнио оцјену да актуелна политичка дешавања и процеси не одговарају изборној вољи грађана исказаној на изборима од 30. августа 2020, те да је једино „праведно и демократско“ рјешење – расписивање ванредних парламентарних избора.¹¹ С обзиром да УЦГ изричито искључује могућност да Влада распусти парламент у случајевима када је покренут поступак гласања о њеном неповјерењу (чл. 92, ст. 4) или јој је престао мандат (чл. 110, ст. 3), једини начин на који је Влада могла да издејствује ванредне парламентарне изборе, у том тренутку, било је предлагањем скраћења мандата СЦГ.¹²

Влада је скраћење мандата СЦГ и одржавање нових парламентарних избора, представила не само као најлегитимнији начин да се разријеша политичка криза, већ и као једини са Уставом усаглашен начин да се изабере нова Влада. 21. јануара, Кабинет предсједника Владе је саопштио да УЦГ: „ (...) не оставља простор предсједнику Црне Горе да у једном мандату Скупштине, два пута предлаже мандатара за састав Владе“,¹³ те да чл. 103 ст. 1 УЦГ: „ (...) јасно дефинише да предсједник Црне Горе само након парламентарних избора, и нити једном више, има право да у року од 30 дана од дана конституисања Скупштине Црне Горе, може Скупштини предложити мандатара за састав Владе“.¹⁴ Како је 27. сазив СЦГ конституисан још 23. септембра 2020, Кабинет предсједника Владе је закључио да је „преклузивни рок од 30 дана“, дефинисан чл. 103 УЦГ, „ (...) истекао прије више од 450 дана, те да предсједник Црне Горе, више нема могућност предлагања новог мандатара“.¹⁵ Кабинет предсједника Владе је тврдио да би предлагањем новог мандатара предсједник ЦГ прекршио УЦГ, због чега би морао бити разријешен. У закључку је наведено да: „ Постојећа Влада, може се само реконструисати са постојећим премијером, док би свака промјена премијера могла бити могућа једино последице нових парламентарних избора“.¹⁶

Слутње да посланици 27. сазива намјеравају да изабере нову Владу без одржавања нових парламентарних избора, добиле су додатан

¹¹ Исто.

¹² О предлогу за скраћење мандата (чл. 84, ст. 2 и 4 УЦГ), СЦГ одлучује простом већином гласова посланика (чл. 91 ст. 2 УЦГ).

¹³ Кабинет предсједника Владе Црне Горе, Устав не даје могућност избора новог премијера без парламентарних избора, Интернет, <https://www.gov.me/cy/klanak/kabinet-premijera-ustav-ne-daje-mogucnost-izbora-novog-premijera-bez-parlamentarnih-izbora, 10/4/2023>.

¹⁴ Исто.

¹⁵ Исто.

¹⁶ Исто.

основ када је 21. јануара у СЦГ пристигао Предлог за разријешење председника СЦГ Алексе Бечића. Овај предлог је потписало 38 опозиционих посланика.¹⁷ Закључно с њим, пред СЦГ се нашло укупно пет предлога. Како би се о њима расправило, председник СЦГ је сазвао четири ванредна засиједања СЦГ.¹⁸ На сједници Првог ванредног засиједања у 2022, 19. јануара, за дневни ред је одређено расправљање о предлозима за разријешење потпредседника Владе и избору новог потпредседника Владе. Сједница Другог ванредног засиједања, заказана је сјутрадан, 20. јануара, а једина тачка предложеног дневног реда је била – гласање о Предлогу за скраћење мандата СЦГ. Међутим, ниједна од двије сједнице се није одржала. У оба случаја, приликом гласања о усвајању дневног реда, већина посланика је било уздржана.¹⁹

Сједница Трећег ванредног засиједања, на чијем се дневном реду нашао Предлог о гласању о повјерењу 42. Влади, се одржала. Већ приликом гласања о усвајању дневног реда, било је могуће наслутити повјерење које је 42. Влада уживала у СЦГ. За усвајање дневног реда су, заједно с посланицима из клуба ЦБ, гласали и посланици ДПС-ЛП, БС, СДП-а и СД-АК, и АЛ, њих укупно 43. Против усвајања дневног реда гласало је свега 12 посланика – посланици МНН, ПЦГ и УЦГ. По усвајању дневног реда, наступила је петочасовна расправа током које су преовладавали политички аргументи. Међутим, у говорима неких од посланика, истицани су и уставноправни. Посланик Мартиновић из ДЦГ (МНН) је цитирао чл. 3 ст. 2 УЦГ који одређује: „Не може се успоставити нити признати власт која не проистиче из слободно изражене воље грађана на демократским изборима, у складу са законом“, закључујући на основу њега да: „ (...) власт која би била формирана са онима који долазе из бившег режима, супротно ономе што су они који предлажу ово (неповјерење Влади – прим. М.С.) имали као опозициону реторику (током кампање – прим. М.С.) би такође била једна велика превара коју би грађани имали пред собом“.²⁰ Посланик Милачић

¹⁷ СЦГ, бр. 00-71/22-3, ЕРА 417, Предлог за разријешење председника СЦГ Алексе Бечића, 21.1.2022.

¹⁸ Пословник Скупштине Црне Горе - ПСЦГ, *Службени лист РЦГ* бр. 51/6 и 66/6 – *Службени лист ЦГ*, бр. 88/9, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20 и 65/21, одређује да се ванредно засиједање може одржати „у времену од првог радног дана у јануару до последњег радног дана у фебруару и од првог радног дана у августу до последњег радног дана у септембру“ (чл. 128 ст. 1).

¹⁹ СЦГ, Записник са сједнице Првог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 3.2.2022; СЦГ, Записник са сједнице Другог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 4.2.2022.

²⁰ СЦГ, *Сједница Трећег ванредног засиједања*, Интернет, <https://www.youtube.com/live/EzYgJ2SGstI?>, 10/4/2023.

(ПЦГ) је такође изјавио да би изгласавањем неповјерења 42. Влади кроз удруживање дијела позиције и опозиције био „прегажен Устав“.²¹ Ови аргументи, међутим, нијесу утицали на исход гласања. На крају је истих 43 посланика који су гласали за усвајање дневног реда, гласало и за неповјерење 42. Влади, чији се мандат окончао те вечери.²²

Пошто је изгласано неповјерење 42. Влади, три дана касније, започела је сједница Четвртог ванредног засиједања СЦГ од 7.2.2023, која је као једину тачку дневног реда имала – расправљање о Предлогу за разрешење председника СЦГ, Алексе Бечића. Прије почетка сједнице, Бечић је сједницу предао на руковођење потпредседници СЦГ, Бранки Бошњак.²³ За усвајања дневног реда, гласала је иста већина од 43 посланика која је прије три дана изгласала неповјерење 42. Влади. 37 посланика је било против. Расправа је трајала осам сати. Уочи поноћи, посланици су приступили гласању и са 43 гласова „за“ - разријешили су председника СЦГ функције.²⁴

3. ИЗБОР 43. ВЛАДЕ

Готово истовремена смјена председника 42. Владе и председника СЦГ, отежала је формирања нове Владе. Засиједања на којима је изгласано неповјерење 42. Влади и смијењен председник 27. сазива СЦГ су била ванредна. УЦГ одређује да Прво редовно засиједање СЦГ почиње првог радног дана у марту и да траје до краја јула (чл. 90, ст. 3). Пословник Скупштине Црне Горе (*даље*: ПСЦГ) одређује да „Скупштина у засиједању ради у сједницама“ (чл. 83, ст. 3) и да “Скупштину на сједницу сазива председник Скупштине“ (чл. 84, ст. 1).²⁵ Због овога, Прва сједница Првог редовног засиједања СЦГ у 2022, није могла да започне без одлуке председника СЦГ. Како је председник СЦГ био разријешен, надлежност сазивање СЦГ на сједницу је припала вршиоцу дужности (*даље*: в.д.) председника СЦГ, потпредседнику СЦГ–Страхињи Булајићу.²⁶

²¹ Исто.

²² СЦГ, бр. 00-71/22-1/2, ЕРА 412, Допис председника СЦГ председнику ЦГ, 4.2.2022.

²³ „Потпредседник замењује председника Скупштине у вршењу послова када је он спријечен или када му он повјери да га замјењује.“ (чл. 89 ст. 3 УЦГ).

²⁴ СЦГ, Записник са сједнице Четвртог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 9.2.2022; СЦГ, бр. 00-71/22-3/1, ЕРА 418, Одлука о разрешењу председника СЦГ 27. сазива, 7.2.2022.

²⁵ УЦГ такође одређује да „председник Скупштине (...) сазива Скупштину на сједнице“ (чл. 89, ст. 2).

²⁶ Вид. фн. 22.

Булајићу је функција в.д. председника СЦГ припала на основу чл. 13 ст. 3 ПСЦГ који одређује да у случајевима пријевременог престанка мандата председника СЦГ: „ дужност председника Скупштине, до избора новог председника, врши потпредседник Скупштине из клуба посланика који има већи број посланика.“ Посланички клуб Булајића, Демократски фронт - НСД, ДНП, УЦГ, РП, бројао је 16 посланика, док су посланички клубови друга два потпредседника бројали: у случају Бранка Бошњак - 5 посланика (ПЗП), а у случају Ервина Ибрахимовића – 3 посланика (БС).

Булајић је још 25. фебруара обзнанио да неће сазвати СЦГ на сједницу. У свом јавном обраћању, он је обавијестио: „ (...) међународну и домаћу јавност, да нећу заказати сједницу Скупштине Црне Горе, због тога што се нијесу стекли политички услови, а не желим да својом одлуком дам и најмањи допринос угрожавању темељних демократских вриједности и принципа, уставног поретка, посебно члана 2, став 3 Устава Црне Горе, којим је дефинисано да не постоји могућност успостављања, нити признавања власти, која не проистиче из слободно изражене воље грађана. То значи да до заказивања сједнице Скупштине Црне Горе, на којој би се нашао захтјев који би означавао прекрајање изборне воље од 30. августа 2020. године, не може доћи.“²⁷

Иако *prima facie* истовјетни, аргументи које је в.д. председника СЦГ изнио против могућности избора 43. Владе, нијесу били идентични аргументима које је претходно изнио Кабинет председника 42. Владе. Расуђивање в.д. председника СЦГ није било да је избор нове Владе од стране 27. сазива СЦГ *a priori* немогућ, већ да је избор нове Владе могућ само уколико би га извршили посланици „побједничке коалиције“ од 30. августа 2020. Дакле, према овом расуђивању, могућност избора више Влада током једног парламентарног сазива постоји, под условом да је тај избор у складу с „изборном вољом грађана“. То, логично, подразумијева да је сваки избор Владе – могућ само уколико је у складу с „изборном вољом грађана“. ²⁸ Овакво расуђивање, претходно је исказао и посланик Мартиновић. Основ тези, обојица су налазили у чл. 3 ст. 2 УЦГ, који су тумачили тако да се њиме прокламује

²⁷ СЦГ, *Обраћање в.д. председника СЦГ Страхинје Булајића*, Интернет, <https://www.skupstina.me/cyt/clanci/video-obracanje-vrsioca-duznosti-predsjednika-skupstine-crne-gore-strahinjebulajica>, 10/4/2022.

²⁸ Вид. Владан Петров, *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2022, стр. 96-97; упор: Ратко Марковић, *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016, стр 246-248; Слободан Јовановић, „Енглески парламентаризам“, *Политичке и правне расправе III*, Геца кон А.Д. – Просвета, Београд, 1935, стр. 340-362.

везани мандат посланика. Међутим, ово тумачење изричито противријечи УЦГ који одређује да се посланик „определије и гласа по сопственом увјерењу“ (чл. 85 ст. 1).

Ипак, када је предсједник ЦГ 3. марта извршио инвеституру, предложивши као мандатара за састав 43. Владе – Дритана Абазовића,²⁹ СЦГ није могла да приступи сједници. Ван сједнице, мандатар није могао да изложи план и програм нове Владе, нити је СЦГ могла да је изабере. У наметнутој „игри чекања“, главни адут на страни Булајића била је одредба из чл. 92 ст. 1 УЦГ, према којој се СЦГ распушта „ако не изабере Владу у року од 90 дана од дана када предсједник Црне Горе први пут предложи мандатара“. Иако језичко тумачење ове норме распуштање СЦГ изричито веже за неизбор Владе последице прве инвеституре, могућност њене аналогне примјене и у овом случају није могла бити искључена. У том случају, рок од 90 дана за избор друге Владе би истекао 1. јуна 2022, последице чега би предсједник ЦГ морао да распусти СЦГ.

Међутим, до распуштања СЦГ није дошло. Страхиња Булајић је 20. априла 2022. поднио оставку на мјесто потпредсједника СЦГ – в.д. предсједника СЦГ.³⁰ Булајић је обавијестио јавност да је тог дана запримио захтјев за сазивање сједнице Колегијума предсједника СЦГ, који је био потписан од стране шефова клубова посланика: ЦБ, ДПС-ЛП, СНП, СДП и БС. Тиме је формално потврђено, како је Булајић тумачио, „формирање нове скупштинске већине од најмање 46 посланика.“³¹ Нова скупштинска већина, била је „супротна исказаној вољи грађана на парламентарним изборима“, а њено формирање - “уставно-правни преседан“,³² цијенио је Булајић. Објашњавајући своју претходну ријешеност да заштити изборну вољу грађана исказану на изборима од 30. августа 2020, он је закључио да у тој намјери није успио - услијед „јаког и веома наглашеног“ страног утицаја.³³

Послије оставке Булајића, примјена норме из чл. 14 ПСЦГ је налагала да мјесто в.д. предсједника СЦГ припадне потпредсједици СЦГ Бранки Бошњак. Посланици нове парламентарне већине су већ

²⁹ СЦГ, бр. 00-33/22-3, ЕРА 430, Предлог предсједника Црне Горе за мандатара за састав 43. Владе Црне Горе, 3.3.2022

³⁰ СЦГ, бр. 00-74/22-1, ЕРА 450, Оставка Страхиње Булајића на мјесто потпредсједника у СЦГ, 20.4.2022.

³¹ Дан, *Страхиња Булајић поднио оставку*, <https://www.dan.co.me/vijesti/politika/strahinja-bulajic-podnio-ostavku-5116544>, Интернет, 20/4/2023.

³² Исто.

³³ Исто.

истог дана позвали Бошњак да сазове СЦГ на сједницу, на којој би се изабрала нова Влада. Међутим, Бошњак је, позивајући се на чл. 14 ст. 2 ПСЦГ који одређује да: „у случају подношења оставке, предсједнику СЦГ функција престаје даном одржавања сједнице на којој је поднио оставку, односно на првој наредној сједници СЦГ, ако је оставку поднио у времену између двије сједнице“, тврдила да функција в.д. предсједника СЦГ још увијек припада Булајићу, јер СЦГ није констатовала његову оставку и престанак функције на сједници, у складу са чл. 14 ст. 3 ПСЦГ.³⁴

Суочени с неспремношћу потпредсједнице Бошњак да сазове СЦГ на сједницу, посланици ЦБ, ДПС-ЛП, БС, СДП-АК, АЛ, СД, и СНП су већ наредног дана, 21. априла, обавијестили СЦГ да сами сазивају СЦГ на Прву сједницу Првог редовног засиједања за 2022.³⁵ Посланици су ову одлуку, у недостатку непосредних одредби, легитимисали позивом на уставноправна начела. Они су тврдили да је в.д. предсједника СЦГ Булајић својим непоступањем прекршио УЦГ и ПСЦГ и произвео блокаду парламента. Истичући надзаконску снагу Устава и потребу да сви хијерархијски нижи акти буду усклађени с њим, посланици су истакли да: „ (...) Свако има право да упозорава и позива на ред посебно државне и јавне службенике и функционере који се не држе уставних одредби“.³⁶ Имплицитно се позивајући на директну примјену Устава, а изричито на уставно начело „владавине права“, такође су истакли да „ (...) концепт владавине права није ограничен само на формално поштовање начела уставности и законитости већ захтијева да устав и закони имају одређени садржај, примјерен демократском систему“, због чега: „формално поштовање и спровођење одн. спровођење закона и других прописа супротно је концепцији владавине права“.³⁷

У наставку Одлуке, посланици су одлучили: „ (...) ми доље потписани, 46 посланика у Скупштини Црне Горе, сагласно општем правном начелу, ‘Ко може више може и мање’ преузимамо надлежност предсједавајућег Скупштине из члана 16 став 3 Пословника Скупштине Црне Горе и у циљу деблокаде рада Скупштине Црне Горе и омогућавања остваривања њене уставне функције (...) САЗИВАМО Скупштину

³⁴ РТЦГ, Булајић једини који може заказати сједницу, Интернет, <https://www.rtcg.me/vijesti/politika/359840/bulajic-jedini-koji-moze-zakazati-sjednicu.html>, 20/4/2023.

³⁵ СЦГ, бр. 00-61/22-3/1, Одлука о сазиву СЦГ на Прву сједницу Првог редовног (прољећњег) засиједања у 2022. години за 28. април (четвртак) 2022. године, 21.4.2022.

³⁶ СЦГ, бр. 00-61/22-3, Допис 46 посланика СЦГ, 21.4.2022.

³⁷ Исто.

Црне Горе 27. сазива на сједницу Првог редовног засиједања у 2022. години за 28. април (четвртак) 2022. године, и одређујемо да сједницом председава потпредседник Скупштине Ервин Ибрахимовић.³⁸

Сједница Првог редовног засиједања СЦГ за 2022. одржана је на Цетињу, на начин одређен Одлуком. По отпочињању сједнице, СЦГ је прво изабрала новог председника СЦГ – Данијелу Ђуровић.³⁹ Затим је избарала и 43. Владу.⁴⁰ За избор нове Владе гласали су посланици ДПС-ЛП, БС, СНП, ЦБ, СДП-АК и АЛ, њих укупно 45. Међутим, чланови нове Владе су долазили из партија који су заједно бројале свега 15 посланика (ЦБ, СНП, БС, СДП, АК и АЛ), због чега је препозната као „мањинска Влада“.

Начин на који је сазвана Прве сједница редовног засиједања СЦГ за 2022. и изабрана 43. Влада је наишао на оспоравање. Посланици ДЦГ су 13. јула 2022. поднијели двије уставне жалбе УС. Прву, против Одлуке о избору 43. Владе и другу, против Одлуке о избору председнице СЦГ.⁴¹ Обје жалбе су садржале истовјетна образложења. Тврдећи да УЦГ сазивање СЦГ на сједницу у оставља у искључиву надлежности њеног председника одн. в.д. председника, подносиоци су закључили да је група од 46 посланика супротно чл. 89 ст. 2 УЦГ и чл. 84 ПСЦГ сазвала СЦГ на сједницу, и такође неовлашћено одредила да њоме председава Ервин Ибрахимовић. Поред тога, ослањајући се на претходне тезе председника 42. Владе, потпредседника СЦГ Булајића и посланика ДЦГ и ПЦ, посланици су тврдили да је Одлука о избору председника и чланова 43. Владе, донијета противно не само чл. 3 ст. 2 УЦГ, већ и противно чл. 103 ст. 1 УЦГ, јер „ (...) код постојећих уставних рјешења, није постојала уставно правна могућност да се нова Влада бира у постојећем мандату Скупштине Црне Горе“, будући да је вршење инвеституре искључиво могуће у року од 30 дана од конституисања СЦГ.⁴²

Посланици су тврдили да су оспореним одлукама повријеђена уставно начела: владавине права (чл. 1 ст. 2), суверености грађана (чл. 2 ст. 3), уставности и законности (чл. 10 ст. 2) и подјеле власти

³⁸ Исто.

³⁹ Одлука о избору председнице СЦГ 27. сазива, Службени лист ЦГ, бр. 47/2023; вид. чл. 16. ст. 1 ПСЦГ.

⁴⁰ Одлука о избору председника и чланова 43. Владе Црне Горе, Службени лист ЦГ, бр. 48/2023.

⁴¹ ДЦГ, Уставна жалба ДЦГ против Одлуке о избору председника и чланова Владе, 22.6.2022; ДЦГ, Уставна жалба ДЦГ против Одлуке о избору председнице СЦГ 27. сазива, 22.6.2022.

⁴² Исто.

(чл. 11 ст. 3).⁴³ У коначном, посланици су предложили да УС побијане одлуке укине.⁴⁴

4. ОКОНЧАЊЕ МАНДАТА 43. И ПОКУШАЈ ИЗБОРА 44. ВЛАДЕ

Дугоочекивана 43. Влада је била кратког вијека. СЦГ је 43. Влади изгласала неповјерење послије само 113 дана мандата. Овог пута су Предлог за гласање о неповјерењу 43. Влади поднијели посланици ДПС, СДП, ЛП, СД и АЛ.⁴⁵ О предлогу се гласало на Сједници Шестог ванредног засиједања у 2022, 19. августа 2022. Током ове сједнице, која је трајала до послије поноћи, изнијети су прије свега политички аргументи. На крају су, за неповјерење 43. Влади, поред предлагача гласали и посланици МНН, чиме је обезбијеђена већина од 50 посланика, која је била више него довољна за изгласавање неповјерења 43. Влади.⁴⁶

Недуго затим, посланици 27. сазива су се упустили у потрагу за новом већином способном да формира 44. Владу. Та се потрага напослијетку окончала тиме што је обновљена већина која је својевремено изабрала 42. Владу (ЗБЦГ, МНН и ЦБ). У случајевима поновног избора Владе од стране једног сазива, посланици и шеф државе су примјењивали рок од 30 дана из чл. 103, ст. 1 УЦГ. Предсједник ЦГ је стога новог мандатара морао да предложи у року од 30 дана од дана престанка мандата 43. Владе (20. август 2022), тј. најкасније до 19. септембра 2022. Управо су на посљедњи дан пројектованог тридесетодневног рока, 19. септембра, у вечерњим часовима, посланици постигли договор о личности мандатара за састав 44. Владе. Посланик Андрија Мандић, обавијестио је писмом предсједника ЦГ о постигнутом споразуму, позивајући га да инвестиру изврши „до поноћи“ и да као мандатара именује Миодрага Лекића.⁴⁷

Међутим, умјесто инвестиуре, предсједник ЦГ је наредног дана доставио СЦГ Предлог за скраћење мандата СЦГ 27. сазива.⁴⁸ Шеф државе је тврдио да обавјештење које је примио претходне ноћи није

⁴³ Упоп. Младен Вукчевић, *Komentar Ustava Crne Gore*, Udruženje правника Crne Gore, Podgorica, 2021, стр. 54-77.

⁴⁴ Вид. чл. 76-77 Закон о Уставном суду - ЗоУС, *Службени лист ЦГ*, бр. 11/2015.

⁴⁵ СЦГ, бр. 00-71/22-8, ЕРА 555, Предлог да се гласа о неповјерењу 43. Влади Црне Горе, 3.8.2022.

⁴⁶ СЦГ, бр. 00-71/22-8/2, ЕРА 555, Допис предсједнице СЦГ предсједнику ЦГ, 20.8.2022.

⁴⁷ Политика, *Договорено формирање нове црногорске владе*, Интернет, <https://www.politika.rs/scc/clanak/517701/Dogovoreno-formiranje-nove-crnogorske-vlade>, 23/4/2023.

⁴⁸ СЦГ, бр. 00-71/22-11, ЕРА 571, Предлог за скраћење мандата 27. сазива Скупштине, 20.9.2022,

задовољавало неопходно услове да би се по њему поступило. У обраложењу своје одлуке, предсједник је, поред чињенице да већина посланика није приступила консултацијама о личности мандатара, навео и чињеницу да посланичка већина није доставила „потребне потписе“ подршке, због чега није било могуће извршити инвестиру у року из чл. 103, ст. 1 УЦГ.⁴⁹ Посланици су тврдили да достављање потписа уопште није предвиђено као услов приликом избора мандатара, и да се та пракса фактички није примјењивала ни приликом претходних Влада, са изузетком 42. Без обзира на овај став, посланици су истог дана доставили потписе подршке Лекићу.⁵⁰ Предсједница СЦГ је, затим, 23. септембра вратила акт предсједника ЦГ на дораду, из разлога што није садржао предлог саме одлуке о скраћењу мандата.⁵¹ Предсједник ЦГ је истог дана СЦГ доставио допуњен предлог. У њему је остао при свом претходном ставу да су протеком рока од 30 дана посланици преклудирани у вршењу свог права, те да „ (...) нема основа да се у Уставом предвиђеном року предложи мандатар који би обезбиједио подршку у Скупштини Црне Горе за састав 44. Владе Црне Горе.“⁵² СЦГ је одбила да се изјасни о предложеном скраћењу мандата, сматрајући га неуставним.⁵³ Посланици су тврдили да је предсједник ЦГ, достављањем предлога за скраћење мандата СЦГ у ситуацији у којој је био позван да изврши инвестиру, прекршио УЦГ, због чега су 24. септембра 2022. поднијели Предлог за покретање поступка за утврђивање да ли је предсједник ЦГ повриједио Устав, односно поступка за разријешење предсједника ЦГ.⁵⁴

УЦГ одређује да, по покретању поступка за утврђивање да ли је предсједник ЦГ повриједио Устав, УС одлучује о (не)постојању повреде, те да, у случају да УС утврди постојање повреде, СЦГ може разријешити предсједника ЦГ (чл. 98, ст. 3-6 УЦГ). Међутим, посланици су овако формулисаним предлогом покушали да одлуку о постојању повреде УЦГ донесу сами, без учешћа УС. Разлог је био у томе што је

⁴⁹ Исто.

⁵⁰ Служба предсједника ЦГ, Допис 41 посланика предсједнику ЦГ, 20.9.2022.

⁵¹ СЦГ, *Саопштење кабинета предсједнице СЦГ Данијеле Туровић*, Интернет, <https://www.skupstina.me/me/clanci/saopstenje-kabinet-predsjednice-skupstine-crne-gore-danijele-durovic>, 20/4/2023.

⁵² СЦГ, бр. 00-71/22-12, ЕРА 573, Предлог одлука за скраћење мандата 27. сазива СЦГ, 23.9.2023.

⁵³ СЦГ, Записник са сједнице 11. ванредног засиједања у 2022, 30.9.2022.

⁵⁴ СЦГ, бр. 00-74/22-40, ЕРА 574, Предлог за покретање поступка за утврђивање да ли је предсједник ЦГ повриједио Устав, односно поступак за разријешење предсједника ЦГ, 24.9.2022.

пензионисањем судије Иличковића 13. септембра 2022,⁵⁵ само троје од укупно седам судија УС је остало у мандату, чиме је постало немогуће да УС одлучује у сједници (чл. 151, ст. 1 УЦГ).⁵⁶ Ван сједнице, УС није могао да донесе одлуку о (не)постојању повреде УЦГ. Тиме је *a priori* било онемогућено да се, прије избора нових судија УС (за шта није постојала потребна већина у СЦГ), поступак разријешења председника ЦГ спроведе у складу с УЦГ. Предсједница СЦГ је предлагачима указала на недостатак њиховог предлога, позивајући их да га уреде у складу с УЦГ.⁵⁷

У контексту немогућности разријешења председника ЦГ, посланици „нове-старе“ парламентаране већине су излаз из институционалне кризе видјели у измјенама и допунама Закона о председнику ЦГ, усвојеним 2. новембра 2022.⁵⁸ Изгласаним измјенама, конституисана је дужност на страни председника ЦГ да мандатара за састав нове Владе предложи у року од 30 дана од сваког ванредног престанка мандата Владе (чл. 7а, ст. 1-2). Мандатар би се морао одредити кроз обавезне разговоре са представницима свих политичких партија, који би се морали завршити три дана прије истека рока за предлагања мандатара (чл. 7б, ст. 1 и 4). Поред разговора, постојање подршке кандидату би се могло утврдити и достављањем писаног обавјештења посланика или достављањем потписа подршке. (7б, ст. 2) Уколико се мандатар не би утврдио у року од 30 дана, председник ЦГ био би дужан да предложи СЦГ скраћење мандата (чл. 7д, ст. 1). Уколико СЦГ не би прихватила предлог за скраћење мандата, поступак избора мандатара би се поновио (чл. 7д, ст. 3). У случајевима када би председник ЦГ извршио инвестиру, СЦГ би била дужна да изабере Владу у року од 90 дана. У оквиру тог рока, СЦГ би могла да врати мандат председнику ЦГ једном или више пута, а он би био дужан да послуже сваког враћања, у року од седам дана, предложи новог мандатара, све до истека рока од 90 дана. (чл. 7а, ст. 3). Протеком рока од 90 дана, председник ЦГ би био дужан да донесе указ о распуштању СЦГ (чл. 7е).

Измјенама и допунама Закона, уведен је и деблокирајући механизам за случај да председник ЦГ „не изврши дужност поводом

⁵⁵ СЦГ, бр. 00-74/22-39, ЕРА 572, Престанак функције судији Уставног суда – Миодраг Иличковић, 21.9.2022

⁵⁶ Чл. 151 ст. 4 УЦГ одређује да УС у трочланом вијећу може само да одлучује о уставним жалбама, *исто*: чл. 39 ЗоУС.

⁵⁷ СЦГ, бр. 00-74/22-40-1, ЕРА 574, Допис председнице СЦГ, 30.9.2022.

⁵⁸ СЦГ, бр. 00-34/22-1, ЕРА 593, Предлог Закона о измјенама и допунама Закона о председнику Црне Горе, 17.10.2022.

поступка утврђивања Мандатара“. Чланом 7ф, одређена је фикција да ће се у том случају, „ради заштите јавног интереса“, за мандатара сматрати кандидат који има „подршку већине од укупног броја посланика“ у СЦГ, која се утврђује потписима посланика у форми петиције. Петиција би се морала доставити у року од 7 дана од пропуштања дужности инвеституре. Седмодневни рок за достављање петиције за мандатара за састав 44. Владе, текао би од дана ступања на снагу Закона (чл. 24а).

Предсједник ЦГ је тврдио да су ове измјене неуставне, те је 7. новембра 2022. искористио своје право суспензивног вета и изгласани Закон вратио СЦГ на поновно одлучивање (чл. 94, ст. 1 УЦГ).⁵⁹ Затим је, 9. новембра 2022. упутио писмо Венецијанској комисији (ВК), којим је позвао овај орган да достави хитно мишљење о уставности изгласаних измјена. Посланици су, као одговор, 15. новембра 2022. поднијели исправљен Предлог за покретање поступка да ли је предсједник ЦГ повриједио Устав.⁶⁰ ВК је нацрт свог мишљења доставила 9. децембра 2022.⁶¹ Подсјећајући на савјетодавну природу својих мишљења, ВК је његово издавање у конкретном случају оправдала тиме да УС није био у кворуму. У свом мишљењу, ВК је предложене измјене оцијенила као *prima facie* неуставне, из разлога што оне „ (...) не само тумаче Устав, већ га значајно допуњују, док му у одређеним мјестима чак и противријече“.⁶² Одредбе којима се допуњује УЦГ, по мишљењу ВК су биле оне којима се нормира обавеза поновних консултација (чл. 7д), и седмодневни рокови за вршење поновљене инвеституре (чл. 7а, ст. 3).⁶³ Одредбу чл. 7ф, која овлашћује СЦГ да самостално именује мандатара, ВК је оцијенила као да „јасно противријечи“ дискреционим овлашћењима предсједника ЦГ прописаним чл. 103 УЦГ.⁶⁴ Иако је уважила чињеницу да је УЦГ „заиста недоречен“ у поступку избора Владе, те да постоји потреба да се у њега уведу додатни деблокирајући механизми, ВК је истакла да начело уставности

⁵⁹ СЦГ, бр. 00-34/22-1/12, ЕРА 593, Допис предсједника ЦГ предсједници СЦГ, 7.11.2022.

⁶⁰ СЦГ, бр. 00-74/22-48, ЕРА 613, Предлог за покретање поступка да ли је предсједник ЦГ повриједио Устав, 15.11.2022.

⁶¹ Venice Commission, *Urgent Opinion on the Law on amendments to the Law on the President of Montenegro (CDL-PI (2022)48*, 9.12.2022.

⁶² Исто, стр. 10.

⁶³ Исто, стр. 9

⁶⁴ Исто. (Поред овог, ВК је цијенила да је чл. 7б ст. 1 такође супротан УЦГ из разлога што обавезу консултација проширује са парламентарних на све политичке партије, као и чл. 7х којим се заснива дужност именована амбасадора које предложи Влада и надлежан одбор СЦГ, вид. стр. 10)

налаже да се такве допуне или измјене морају вршити искључиво у поступку уставне ревизије, двотрећинском већином гласова (чл. 156 УЦГ);⁶⁵ а не у редовној законодавној процедури, простом већином. ВК је, у закључку свог мишљења, предложила да се Закон не усвоји, док се о њима не изјасни УС.⁶⁶

Посланици су, упркос мишљењу ВК, 12. децембра 2022. по други пут изгласали Закон.⁶⁷ УЦГ одређује да је предсједник ЦГ дужан да прогласи поновно изгласани закон (чл. 94, ст. 2). Предсједник ЦГ је 15. децембра 2023. то и урадио.⁶⁸ У свом јавном обраћању, наредног дана, предсједник је истакао да, упркос проглашавању Закона, он неће учествовати у његовој примјени.⁶⁹ 26. децембра 2022, посланици су предсједнику ЦГ, на основу чл. 7б, ст. 2 измијењеног Закона, доставили писану петицију којом су га позвали да за мандатара именује Миодрага Лекића.⁷⁰ Предсједник ЦГ је 29. децембра одговорио да, иако не спори тврдње о подршци том кандидату, он неће учествовати у примјени „неуставног Закона“, те да „предлог нема упоришта“ у Уставу.⁷¹ Истог дана је предсједница СЦГ, на Шестој сједници Другог редовног засиједања СЦГ, позивајући се на чл. 7ф измијењеног Закона, констатовала да је Миодраг Лекић мандатар за састав 44. Владе.⁷²

5. УМЈЕСТО ЗАКЉУЧКА – ДОМЕТ ТЕХНИЧКЕ ВЛАДЕ

Током 2022, ЦГ су седам мјесеци управљале Владе у техничком мандату. Изгласавање неповјерења 42. Влади је био је први пут да се, у историји ЦГ, једној Влади изгласа неповјерење. С тим у вези су се отворила питање о домету и природи “техничког мандата” Владе. Строго говорећи, УЦГ не познаје термин „техничког“ мандата Владе, већ одређује да „Влада којој је престао мандат наставља рад до избора

⁶⁵ Исто.

⁶⁶ Исто, стр. 11.

⁶⁷ Одлука СЦГ бр. 00-34/22-1/16, *Службени лист ЦГ бр. 138/22*.

⁶⁸ Указ о проглашењу измјена и допуна Закона о предсједнику Црне Горе, *Службени лист ЦГ 140/2023*.

⁶⁹ Zvicer Željka, „Đukanović: Ne želim da se pridružim onima koji ruše Ustav i rade protiv države“, *Pobjeda*, 17.12.2022.

⁷⁰ Служба предсједника ЦГ, бр. 01-СУ/22/1220, Петиција 41. посланика да се за мандатара 44. Владе предложи посланик Миодраг Лекић, 26.12.2022.

⁷¹ Нова српска политичка мисао, Мило Ђукановић: *Већинска подршка Миодрагу Лекићу нема упориште у Уставу Црне Горе*, Интернет, <http://www.nspm.rs/hronika/milo-djukanovic-vecinska-podraska-miodragu-lekicu-nema-uporiste-u-ustavu-crne-gore.html>, 20/4/2023.

⁷² СЦГ, *Шеста сједница Другог редовног (јесењег) засиједања у 2022*, Интернет, www.youtube.com/watch?v=JdmbpgFpSa4, 20/4/2023.

Владе у новом саставу.“ (чл. 110, ст. 2). Једино ограничење која Влада по престанку мандата трпи јесте немогућност да распусти парламент (чл. 110, ст 3). Непостојање Закона о Влади који би ово питање детаљније регулисао,⁷³ допринио је да 42. Влада и 43. Влада без разлике „наставе“ своје мандате и последице губитка повјерења.

Током „техничког мандата“ 43. Владе, отвориле су се додатне расправе о могућностима Владе у техничком мандату. Повод расправама је пружио Предлог Владе од 17. септембра 2022. да се двојица министара 43. Владе, од којих један и потпредседник, разријеше са њихових функција.⁷⁴ Реагујући на овај предлог, из тада већ опозиционог ДПС-а су истакли да је 43. Влади: „ (...) већ престао мандат, изгласавањем неповјерења у Скупштини. То даље имплицира да је иницијатива за поновни ‘престанак мандата’ појединим министрима ноторна правна бесмислица“.⁷⁵ С друге, истицана је апсурдност рјешења према којем би СЦГ могла да разријешити министре у пуном мандату, али не и министре у „техничком“ мандату, из разлога што би такво рјешење ове друге чинило „правно недодирљивим“.⁷⁶ УЦГ само одређује да: „Председник Владе може предложити Скупштини да разријешити члана Владе“ (чл. 105, ст. 3), не условљавајући ту могућност стањем мандата Владе. Поред тога, УЦГ не одређује начин престанка мандата чланова Владе, па самим тим не садржи ни одредбу да њихов мандат престаје престанком мандата Владе. СЦГ је, напослијетку, на Другој сједници Другог редовног засиједања 2022, 20. октобра 2022, простом већином гласова разријешила министре Владе у „техничком“ мандату.⁷⁷

Управо се у контексту разријешења двојице министара, поставило и питање могућност реконструкције Владе у техничком мандату избором нових чланова Владе. Иако се ова идеја ни у једном тренутку

⁷³ Министарство јавне управе и социјалног старања, представило је 17. јуна 2022. Нацрт Закона о Влади који је одређивао дјелокруг послова који би вршила Влада у техничком . Међутим, он није ступио у даљу законодавну процедуру.

⁷⁴ СЦГ, бр. 00-33/22-4, ЕРА 594, Предлог да се чланови 43. Владе Црне Горе потпредседник Владе за политички систем и унутрашњу политику и министар одбране, мр Рашко Кољевић и министар вањских послова, Ранко Кривокапић, разријеше са тих функција, 17.10.2022.

⁷⁵ МИНА, *Абазовићев предлог за смјену министра правно-политички нонсенс*, Интернет, <https://mina.news/vijesti-iz-crne-gore/politika/abazovicev-predlog-za-smjenu-ministara-pravno-politicki-nonsens/>, 20/4/2023.

⁷⁶ Владан С. Бојић, *Министри у тзв. техничкој Влади не могу бити недодирљиви*, Интернет, <https://zurnal.me/vladan-s-bojic-ministri-u-tzv-tehnickoj-vladi-ne-mogu-biti-nedodirljivi/>, 20/4/2023.

⁷⁷ СЦГ, бр. 00-61/22-14/3 Записник са Друге сједнице Другог (јесењег) засиједања СЦГ у 2022., 21.10.2022.

није формализовала кроз одговарајућу иницијативу, она јесте изазвала расправе. УЦГ посебно не нормира поступак промјене састава Владе. ПСЦГ, опскурно, одређује да: „Предлог за промјене у саставу Владе, у току трајања мандата Владе, предсједник Владе доставља Скупштини у писаној форми“ (чл. 176). Ова одредба би се дала тумачити тако да Влада само током трајања њеног мандата, али не и по њеном окончању, може доставити СЦГ предлог за промјене у њеном саставу. С тим у вези, такво тумачење би се могло проширити и на (не)могућности разријешења министра у „техничком мандату“. Међутим, ово питање би се, у контексту опште недоречености УЦГ, једино могло даље расправљати с позивом на уставна начела и уставноправну теорију. Исто важи и за бројна друга отворена уставна питања која су се отворила током 2022. Несумњиво је да је УЦГ, нашавши се по први пут од свог доношења под ударом интезивне политичке динамике, открио бројне недостатке и мане. Иако би њихово разматрање могло бити предмет посебних научних истраживања, њихово трајно ријешавање је једино могуће темељним уставносудским активизмом или, као што је указано, ревизијом Устава.

ЛИТЕРАТУРА

Петров Владан, *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2022.

Марковић Ратко, *Уставно право*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, 2016.

Јовановић Слободан, „Енглески парламентаризам“, *Политичке и правне расправе III*, Геца кон А.Д. – Просвета, Београд, 1935.

Vukčević Mladen, *Komentar Ustava Crne Gore*, Udruženja pravника Crne Gore, Podgorica, 2021.

Zvicer Željka, „Đukanović: Ne želim da se pridružim onima koji ruše Ustav i rade protiv države“, *Pobjeda*, 17.12.2022.

Zvicer Željka, „Veselin Radulović: Rekonstrukcija Vlade moguća, iako ne bi bila legitimna“, *Pobjeda*, 4.10.2022.

ПРАВНИ ИЗВОРИ

ДЦГ, Уставна жалба ДЦГ против Одлуке о избору предсједника и чланова Владе, 22.6.2022;

ДЦГ, Уставна жалба ДЦГ против Одлуке о избору предсједнице СЦГ 27. сазива, 22.6.2022.

Закон о Уставном суду - ЗоУС, *Службени лист ЦГ*, бр. 11/2015.

Одлука о избору предсједника и чланова 42. Владе Црне Горе, *Службени лист ЦГ*, бр. 117/2020.

Одлука о избору предсједника и чланова 43. Владе Црне Горе, *Службени лист ЦГ*, бр. 48/2022.

Одлука о избору предсједнице СЦГ 27. сазива, *Службени лист ЦГ*, бр. 47/2022.

Одлука СЦГ бр. 00-34/22-1/16, *Службени лист ЦГ* бр. 138/22.

Пословник Скупштине Црне Горе - ПСЦГ, *Службени лист РЦГ* бр. 51/6 и 66/6 – *Службени лист ЦГ*, бр. 88/9, 80/10, 39/11, 25/12, 49/13, 32/14, 42/15, 52/17, 17/18, 47/19, 112/20, 129/20 и 65/21.

Служба предсједника ЦГ, бр. 01-СУ/22/1220, Петиција 41. посланика да се за мандатара 44. Владе предложи посланик Миодраг Лекић, 26.12.2022.

Служба предсједника ЦГ, Допис 41 посланика предсједнику ЦГ, 20.9.2022.

СЦГ, бр. 00-33/22-1, ЕРА 414, Предлог за разрјешење потпредсједника Владе Црне Горе др Дритана Абазовића, 19.1.2022.

СЦГ, бр. 00-33/22-2, ЕРА 415, Предлог за избор потпредсједника Владе Црне Горе и министра финансија и социјалног старања мр Милојка Спајића, 19.1.2022.

СЦГ, бр. 00-33/22-3, ЕРА 430, Предлог предсједника Црне Горе за мандатара за састав 43. Владе Црне Горе, 3.3.2022

СЦГ, бр. 00-33/22-4, ЕРА 594, Предлог да се чланови 43. Владе Црне Горе потпредсједник Владе за политички систем и унутрашњу политику и министар одбране, мр Рашко Коњевић и министар вањских послова, Ранко Кривокапић, разрјеше са тих функција, 17.10.2022.

СЦГ, бр. 00-34/22-1, ЕРА 593, Предлог Закона о измјенама и допунама Закона о предсједнику Црне Горе, 17.10.2022.

СЦГ, бр. 00-34/22-1/12, ЕРА 593, Допис предсједника ЦГ предсједници СЦГ, 7.11.2022.

СЦГ, бр. 00-61/22-14/3 Записник са Друге сједнице Другог (јесењег) засиједања СЦГ у 2022., 21.10.2022.

СЦГ, бр. 00-61/22-3, Допис 46 посланика СЦГ, 21.4.2022.

СЦГ, бр. 00-61/22-3/1, Одлука о сазиву СЦГ на Прву сједницу Првог редовног (прољећњег) засиједања у 2022. години за 28. април (четвртак) 2022. године, 21.4.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22, ЕРА 412, Предлог да се гласа о неповјерењу 42. Влади Црне Горе, 19.1.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-1/2, ЕРА 412, Допис председника СЦГ председнику ЦГ, 4.2.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-11, ЕРА 571, Предлог за скраћење мандата 27. сазива Скупштине, 20.9.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-12, ЕРА 573, Предлог одлука за скраћење мандата 27. сазива СЦГ, 23.9.2023.

СЦГ, бр. 00-71/22-2, ЕРА 416, Предлог одлуке о скраћењу мандата Скупштине Црне Горе, 20.1.2022;

СЦГ, бр. 00-71/22-3, ЕРА 417, Предлог за разрјешење председника СЦГ Алексе Бечића, 21.1.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-3/1, ЕРА 418, Одлука о разрјешењу председника СЦГ 27. сазива, 7.2.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-8, ЕРА 555, Предлог да се гласа о неповјерењу 43. Влади Црне Горе, 3.8.2022.

СЦГ, бр. 00-71/22-8/2, ЕРА 555, Допис председнице СЦГ председнику ЦГ, 20.8.2022.

СЦГ, бр. 00-74/22-1, ЕРА 450, Оставка Страхиње Булајића на мјесто потпредседника у СЦГ, 20.4.2022.

СЦГ, бр. 00-74/22-39, ЕРА 572, Престанак функције судији Уставног суда – Миодраг Иличковић, 21.9.2022

СЦГ, бр. 00-74/22-40, ЕРА 574, Предлог за покретање поступка за утврђивање да ли је председник ЦГ повриједио Устав, односно поступак за разрјешење председника ЦГ, 24.9.2022.

СЦГ, бр. 00-74/22-40-1, ЕРА 574, Допис председнице СЦГ, 30.9.2022.

СЦГ, бр. 00-74/22-48, ЕРА 613, Предлог за покретање поступка да ли је председник ЦГ повриједио Устав, 15.11.2022

СЦГ, Записник са сједнице 11. ванредног засиједања у 2022, 30.9.2022.

СЦГ, Записник са сједнице Другог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 4.2.2022;

СЦГ, Записник са сједнице Првог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 3.2.2022.

СЦГ, Записник са сједнице Четвртог ванредног засиједања у 2022. СЦГ 27. сазива, 9.2.2022.

Указ о проглашењу измјена и допуна Закона о предсједнику Црне Горе, *Службени лист ЦГ* 140/2022.

Устав Црне Горе - УЦГ, *Службени лист ЦГ*, бр. 1/2007 и 38/2013.

Venice Comission, *Urgent Opinion on the Law on amendments to the Law on the President of Montenegro*, (CDL-PI (2022)48, 9.12.2022.

ИЗВОРИ СА ИНТЕРНЕТА

МИНА, За Кривокапића 41 потпис подршке, Интернет <https://mina.news/vijesti-iz-crne-gore/za-krivokapica-41-potpis-podrske/>, 10/4/2023.

Кабинет предсједника Владе Црне Горе, *Устав не даје могућност избора новог премијера без парламентарних избора*, Интернет, <https://www.gov.me/cyr/clanak/kabinet-premijera-ustav-ne-daje-mogucnost-izbora-novog-premijera-bez-parlamentarnih-izbora>, 10/4/2023.

СЦГ, *Сједница Трећег ванредног засиједања*, Интернет, <https://www.youtube.com/live/EzYgJ2SGstI?>, 10/4/2023.

СЦГ, *Обраћање в.д. предсједника СЦГ Страхинје Булајића*, Интернет, <https://www.skupstina.me/cyr/clanci/video-obracanje-vrsioca-duznosti-predsjednika-skupstine-crne-gore-strahinje-bulajica>, 10/4/2023.

Дан, *Страхинја Булајић поднио оставку*, <https://www.dan.co.me/vijesti/politika/strahinja-bulajic-podnio-ostavku-5116544>, Интернет, 20/4/2022.

РТЦГ, *Булајић једини који може заказати сједницу*, Интернет, <https://www.rtcg.me/vijesti/politika/359840/bulajic-jedini-koji-moze-zakazati-sjednicu.html>, 20/4/2023

Политика, *Договорено формирање нове црногорске владе*, Интернет, <https://www.politika.rs/scc/clanak/517701/Dogovoreno-formiranje-nove-crnogorske-vlade>, 23/4/2023.

СЦГ, *Саопштење кабинета председнице СЦГ Данијеле Ђуровић*, Интернет, <https://www.skupstina.me/me/clanci/saopstenje-kabineta-predsjednice-skupstine-crne-gore-danijele-durovic>, 20/4/2023.

Нова српска политичка мисао, *Мило Ђукановић: Већинска подршка Миодрагу Лекићу нема упориште у Уставу Црне Горе*, Интернет, <http://www.nspm.rs/hronika/milo-djukanovic-vecinska-podrska-miodragu-lekicu-nema-uporiste-u-ustavu-crne-gore.html>, 20/4/2023.

СЦГ, *Шеста сједница Другог редовног (јесењег) засиједања у 2022*, Интернет, www.youtube.com/watch?v=JdmbpgFpSa4, 20/4/2023.

МИНА, *Абазовићев предлог за смјену министра правно-политички нонсенс*, Интернет, <https://mina.news/vijesti-iz-crne-gore/politika/abazovicev-predlog-za-smjenu-ministara-pravno-politicki-nonsens/>, 20/4/2023.

Владан С. Бојић, *Министри у тзв. техничкој Влади не могу бити недодирљиви*, Интернет, <https://zurnal.me/vladan-s-bojic-ministri-u-tzv-tehnickoj-vladi-ne-mogu-biti-nedodirljivi/>, 20/4/2023.

Matija Stojanović

OPEN CONSTITUTIONAL QUESTIONS IN MODERN
DAY MONTENEGRO – A CONTRIBUTION TO THE
CONSTITUTIONAL CHRONICLE OF 2022.

Resume

This article presents a chronicle of the political events that were of constitutional significance during the year 2022 in Montenegro. During these two months, two governments were voted no-confidence; one president of the Assembly of Montenegro and two ministers were dismissed; two investitures were given, only one of which resulted in the formation of Government; two proposals for shortening the mandate of the Assembly were submitted, one by the Government, the other by the President of Montenegro. During this period, Montenegro was governed by governments which were voted out of confidence for over seven months, and the Constitutional Court of Montenegro was out of quorum for over three months. Many of these events were unprecedented, which is why they opened numerous constitutional debates.

Keywords: Montenegro, Constitutional Chronicle, Assembly of Montenegro, Cohabitation, President of Montenegro, Constitution of Montenegro.